

אויצרות

גליון שפועי מאיצרותיהם של רביה"ק רבי נחמן מברסלב ותלמידיו זיע"א

התחדשות

'אוצרות ברסלב' – שידור מערכת השמע

הננו שמחים להודיע בזאת על פתיחת מדור חדש במערכת השמע של אוצרות ברסלב: "מדור השיעורים החדשים".

במדור חדש זה ירוכזו מדי שבוע אי"ה כל שיעורי החסידות אשר נוספו במערכת בשבוע האחרון.

להאזנה יש לחייג: 02-9950000 ולאחר בחירת השפה להקיש 1 ואחרי כן 8.

תקוותנו שמדור זה יקל על המבקשים להתעורר ולהתחזק בדרכיו של רבינו הקדוש, ויתן הזדמנות לכל אחד באשר הוא לטעום יותר ויותר מה'אוצרות של יראת שמים'. תורת ברסלב מונחת בקרן זוית, וכל הרוצה ליטול יבוא ויטול.

יש לך רעיון לשיפור מערכת השיעורים?
פנה ל'אוצרות ברסלב': 02-9950000
לאחר בחירת השפה, הקישו 7
והקליטו את הצעתכם בתיבה הקולית

חוק. הלמוד היומי

יום	יום בחודש	מורה"ר ליקוטי	ליקוטי תפילות	ליקוטי תפילות	הדף היומי
שבת	סיון	ה"א	ה"ב	ה"א	מנחת חלוין
א	כג	עז:	קצט	תצג תצד	קח
ב	כד	עח.	ר	תצה תצו	קט
ג	כה	עח:	רא	תצז תצח	קי
ד	כו	עט.	רב	תצט תק	ב
ה	כז	עט:	רג	תקא תקב	ג
ו	כח	פ.	רד	תקג תקד	ד
ז	כט	פ:	רה	תקה תקו	ה

יום של הפצה

כח בסיון

לעי"נ מרת רייזל ע"ה

בת ר' אהרן שווארץ (קיבליטשער) זצ"ל

י"ל ע"י 'אוצרות ברסלב'

Tel. 50617 בית שמש

טל. במשרד: 02-9993338 פקס: 02-9926066

לשמיעת שיעורים בשפות שונות 02-9950000

בארה"ב ..... 8552121-718(1)

מוקד הישועות 252-522-1800

ניתן לקבל את הגליון מידי שבוע גם בדוא"ל
braslav@actcom.net.il

הפצה למנויים ובתי כנסת: 057-3100646
הצנחה, תרומות ופרסום: 057-3100693

תרופת פלא: תמימות

זה נשמע לו מוזר יותר ממוזר. איש החינוך המהולל עמד בפני האב וקבע נחרצות את האבחון הברור על בנו: "אין ספק בדבר, הבן שלך סובל מגאווה פנימית שלא מותריה לו אפשרות לשמוע ולקבל משהו מפי האחר..."

האב לא מבין מה שח האיש; הוא הרי הגיע אליו להתיעצות אודות 'מחלת' העצלות שתוקפת את בנו, כאשר כל דבר נעשה אצלו בעצלתים ובחסור חשק מופגן, כל עשייה מלווה במלחמות מתישות. אין לו לאב כוחות הנפש להמשיך כך עם הבן – והוא מבקש 'תרופה' רחופה לאותה עצלות, ובמקום להתייחס לעצלות ולדרכי מגורו, נפנה הלה לטפל ב...גאווה.

הוא אומר, לא מפני שהם ביישנים הם לא ניגשים אל יראי השם ללמוד מפייהם, אלא מפני שאין להם אמונה שלימה בחשיבות הלימוד הזה, על כן הם מתקפלים בפני הבושה.

כך גם העצבות. היא נתפסת בעיני רבים כנטייה מולדת – מה לעשות שהוא אדם שנוטה לחזות שחורות ורואה את העולם כמקור של עצב ודכדוך...

הוא מחפש תרופה לעצבות... משהו שירומם את רוחו וישמח את לבו... אך הוא דילג על שורש הבעיה: הוא סובל מחוסר אמונה; הוא מפרש את המציאות על פי הבנתו הוא, ולא מוכן לקבל באמונה שלימה את הגדרת מצבו האמיתי מפי החכם האמיתי (שם ליקו"מ, קנה).

סופו המר של קורח צריך לשמש לנו תמרור אזהרה על חובתנו להתחדש תמיד במידת התמימות המובילה הישר לאמונה שלימה, כזאת שמצמיחה בלב האדם את כל הטוב, היקר והנאצל

מהותן של אמונה ותמימות הוא, כאמור, קבלת דברים כמו שהם, כפי שנאמרו מפי החכמים האמיתיים. זוהי עבודה עמוקה ותמידית, להרגיל את הלב להשתעבד ולשלם את המחיר – לא מפני שאני מבין שאכן זה כך, אלא מפני שהחכם ממני יודע זאת טוב ממני.

ככל שמתרגלים לתת כבוד פנימי בלב למה שהצדיק אומר, ונד בבד להמעיט בערכו של מה שהלב שלנו מדמיין, כך גוברת שליטתה של האמונה על כוחות הנפש שלנו.

כל המחלוקות והפילוגים נעוצים באותה מחלוקת ידועה של קורח על משה ואהרן (ליקו"מ ח"א מ).

מחלוקת איננה רק בין שני יריבים; היא יכולה להיות באדם עצמו. כאשר אדם רוצה להתפלל או להתקדש, ומשהו פנימי לא נמשך אחר הרצון הזה ומונע בעדו מלעשות זאת – הרי זו מחלוקת. יש כאן מחלוקת בין הרצונות (ראה ליקו"מ ח"א קעט).

גם מחלוקת זו, שורשה במחלוקתו של קורח.

"עיקר הפגם של קרח", כותב רבי נתן, "אף שהיה גדול במעלה מאד – ונפל לשאול תחתיות – הכל היה על ידי שעמד וסמך על דעתו, והיה חכם בעיניו" (ליקו"מ נט"י לסעודה ז, ט).

ללמדך ששורשם של כל המחלות הרוחניות, ושורשם של כל המונעים אותנו מלהגיע למשהו טוב בעבודת השם ובתיקון המדות, נעוץ באותו סירוב לקבל את האמת מתוך אמונה תמימה, ובמתן דרוו להבנה האישית לקבוע מה טוב ומה רע, מה שווה ומה לא.

סופו המר של קורח צריך לשמש לנו תמרור אזהרה על חובתנו להתחדש תמיד במידת התמימות המובילה הישר לאמונה שלימה, כזאת שמצמיחה בלב האדם את כל הטוב, היקר והנאצל.

'תמימות' – תרופת הפלא שאותה גילה רבינו הקדוש, ואשר כה רבות כבר דובר עליה, הינה אם כל התרופות הרוחניות. תמימות פירושה אמונה תמימה והתמסרות למה שחכמים אמיתיים גילו. תמימות זו אמורה להצמיח את כל הטוב הגנוז בנו. וכמובן שגם להיפך: התחכמות, כלומר ההרגשה שהחכמה העצמית טובה דיה כדי לסמוך עליה, היא שורש כל המחלות הרוחניות.

העצלות לדוגמה, נתפסת אצלו כמחלה בפני עצמה. אך רבינו הקדוש מגלה ששורשה של העצלות – בהתחכמות ובחסרון אמונה. האדם עומד לפני התפילה, אין לו מרץ וחשק להתחיל להתייגע בתפילה; הוא נשרך בדרכו לבית הכנסת, תופס בידיים רפות את הסידור ומתחיל למלמל...

ממה הוא סובל? מה מונע בעדו מלהשקיע את כל כוחו בתפילה? נכון, הוא מתעצל, אך מה גורם לאותה עצלות? – בתוך תוכו מכרסמת תולעת של קטנה של חוסר אמונה שבורא העולם עומד ברגע זה ממש ומקשיב לתפילתו.

"כי בודאי אם היה לו אמונה שלמה והיה מאמין שהשם יתברך עומד עליו ושומע כל דיבור ודיבור שיוצא מפיו ומאזין לקול תפילתו – בודאי היה מתפלל כראוי בהתלהבות וחשק גדול" (ליקוטי מורה"ר ח"ב, קנה).

כך גם הבושה. רבים מתברכים בלבנם שהלואי והיה להם האומץ לגשת ליראי השם וללמוד מפייהם את הדרך הנכונה הראויה להם, אך מה לעשות הם מטבעם ביישנים, אין להם את העוז לעשות זאת...

הם מבקשים תרופה ל'מחלת' הבושה, כאשר לאמתו של דבר יש להם משהו עמוק פי כמה: חסרה להם האמונה הברורה שהם חייבים להשלים את הלימוד החסר להם מפי האנשים המתאימים – ומושום כך הם מתירים לנטייתם להתבייש שתגולל מהם את אוצר חיהם הנצחיים.

מבחן לרמת האמונה

קטן; לתת לנו אפשרות לבדוק את עצמנו אם אכן אנחנו כבר מושלמים במידת האמונה.

המבחן הוא, מצב התפילה שלנו. שכן "אם היה יודע האדם ידיעה בלב שלם שמלא כל הארץ כבודו, והקדוש ברוך הוא עומד בשעת התפילה ושומע התפילה – בוודאי היה מתפלל בהתלהבות גדולה!"

שהרי בכל ברכה ובכל תפילה אנחנו פונים אל השם יתברך בלשון נוכח – "ברוך אתה" והלכה פסוקה היא שצריך לחשוב בעת התפילה "כאילו שכינה כנגדו... ויהשוב כי אילו היה מדבר לפני מלך בשר ודם היה מסדר דבריו ומכוין בהם יפה" (שו"ע או"ח צח).

לאור זאת, אם קצת קשה לנו להרגיש כך באמת – כנראה שעדיין יש לנו עבודה בתחום הפנמת האמונה.

קודם כל, עצם ידיעת הבעיה היא השלב הראשון של הפתרון. תפילות ותחנונים יסיעו לקניית האמונה, כמו כל מידה טובה אחרת. אבל יש לנו גם עצה מיוחדת לכך:

רבינו מגלה לנו כאן שבגלל פירוד ומחלוקת בין יהודים, גם הלב שלנו 'פרוד וחלוק' בין האמות לשקר, ולכן אין האמונה שבלבנו ברורה ויציבה. כך שאם נרבה שלום ואהדות בקרב עם ישראל נוכל לזכות גם לשלום ואהדות בלבנו-אנו וכתוצאה מכך – באמונה חזקה וברורה בקדוש ברוך הוא.

מה גם שבאמת איננו יודעים את עומקם ופנימיותם של מעשינו. כמו הסיפור הידוע על הצדיק שערך את ליל הסדר הראשון בהתלהבות עילאית, אולם את הסדר השני (בחזו' לארץ) נאלץ לערוך בשברון לב ובחופזה כדי להספיק את זמן חצות הלילה. לאחר זמן גילו לו שדווקא הלילה השני שנערך בהכנעה, היה רצוי לפני הקדוש ברוך הוא, הרבה יותר מהראשון ששימשה בו גם קצת גאווה...

ברם, פטור בלא כלום אי-אפשר. גם בעניין עבודת השם נותנים לנו הצדיקים מדי פעם איזשהו מבחן ואמת-מידה, רק כדי שיהיה לנו איזשהו מושג היכן אנו עומדים ולא נשלה את עצמנו לגמרי.

הדברים אמורים גם כלפי הבסיס של כל היהדות – האמונה – כדברי דוד המלך: "כל מצוותיך אמונה" (תהלים קיט).

לפעמים נדמה שהצורך לחזק את האמונה ולהפנים אותה, מתייחס לתנוקות של בית רבן או לאנשים שהגיעו מחוץ לעולם החרדי, ואילו אנחנו שברוך השם חיים אמונה, נושמים אמונה, שקועים במצוות מבוקר עד ערב, בוחרים לילדנו את החינוך הטוב ביותר, בורחים מאיסור כמפני אש – איזה מקום יש לחזק אצלנו את האמונה?!

ובכן, כדי שנתפכח מן האשליה הזו, עלינו לדעת שעדיין אנו צריכים לעמול על הבסיס הזה, על האמונה שעליה מושתתת כל עבודת השם. אין מנוס מלתת איזשהו מבחן

"אם היה יודע האדם ידיעה בלב שלם שמלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ו) והקב"ה עומד בשעת התפילה ושומע התפילה – וודאי היה מתפלל בהתלהבות גדולה.

"ובשביל שהאדם אינו יודע זאת ידיעה בלב שלם... אינו מתלהב כל כך ואינו מדקדק כל כך. וכל אחד לפי מיעוט שכלו וידיעתו, כן התלהבותו ודקדוקו".

(ליקוטי מוהר"ן ה"א סב)

היום הכל מוגדר ומדוד, החל ביעילותו של מכשיר חשמלי וכלה במנת מישכל. גם הרופא כבר לא מאבחן חולה על פי הרגשת הדופק אלא מפנה אותו לעשרות בדיקות שבאמצעותן הוא מנסה להגדיר את מצבו הבריאותי.

ההגדרה והמידה מאפשרות לנו להתייחס למצב באופן אובייקטיבי. ה'בערך' וה'נראה לי' – משוחזר, ופעמים רבות גם מטעה.

עבודת השם, לעומת זאת, איננה דבר מוגדר ומדיד; עבודת הלב והמידות היא אישית ומשתנה מאדם לאדם – כל אחד לפי שורש נשמתו ותכונותיו. גם העובד את השם בעצמו אינו שרוי בקביעות במדרגה רוחנית אחת. בנוסף לכך, מדובר בעניינים עדינים שכל נסיון לקבע אותם ולכמת אותם יהפוך אותם לחיצוניות ריקה מתוכן.

רבי נחמן היה לעס' נכד רבינו

הבא עלינו, כאשר כתבה אליו דודתו הצדקת מרת אדיל תחיה".

"מאד אני נכסף שיבוא לפה (= אומן) על ראש השנה הבא עלינו לטובה בסמוך; והוא לטובתו בזה ובכא לנצח, ואי אפשר להאריך. וה' יתברך יזכנו להכין עצמנו כראוי על ראש השנה הבעל"ט, להרגיש מעתה תוקף קדושת היום, כי הוא נורא ואיום".

לעת זקנתו עבר רבי נחמן חיה לעס לדור באומן, ובשנת תרמ"ט נסתלק שם בגיל שבעים ונטמן בבית העלמין בעיר, סמוך לצינו של רבי נחמן מטולטשין תלמיד מוהרנ"ת.

לבנו רבי זלמן, וממנו לבנדו רבי הירש. לאחר פטירת רבי הירש הונח הכסא בשגגה במחסן עצים להסקה, והחסיד רבי הירש ליפל הוציאו משם ובוכותו הוא נותר למשמרת לדורות.

כמו כן היה ברשות רבי נחמן שטר הכתובה של רבינו לימים רכש אותו בדמים מרובים חסיד ברסלב עשיר מלודז' שבפולין מידי רבי יעקב יוסף בנו של רבי נחמן.

סופר מומחה היה רבי נחמן, וכל ימיו הניח תפילין שהוא בעצמו כתב את פרשיותיהן. כשביקר החסיד רבי לוי יצחק בנדר אצל בתו נתנה לו במתנה את התפילין של אביה, שהכתב שלהן מהודר להפליא, אלו שמורים עד היום.

במכתבי רבי נתן לבנו רבי יצחק המתגורר בטולטשין, הוא מרבה להתעניין בשלום רבי נחמן חיה לעס המתגורר אף הוא בעיר זו:

"ותפרוס בשלום ידידי הותיק מורנו הרב נחמן נ"י נכד אדוננו מורנו ורבינו ז"ל, ותרבה לדבר עימו כרצונו, שהוא רצונו יתברך".

"ה' יתברך יודע שאני מתפלל עבורו שיזכה להכיר את כוח וזכות זקנו הנורא, שהוא טובתו בזה ובכא לנצח".

"ושלום לכל אנ"ש ובפרט ליריד נפשי ולבבי החקוק במוחי ולבי בכל עת, הותיק מורנו הרב נחמן נ"י נכד אדמו"ר זצ"ל. ידבר על לבו שיהיה פה בחול המועד

נולד בשנת תקע"ט לאביו רבי זלמן בן רבי יעקב יוסף ליובארסקי, ולאמו הצדקת מרת חיה, בת רבינו, שעל שמה כונה בכי אנ"ש 'רבי נחמן חיה לעס' (= של היהלה).

בן יחיד היה להוריו. מנעוריו דבק בתורה ובעבודת השם. בהגיעו לפרקו לקחו לחתן רבי בער בן רבי שלמה מקארלין.

לאחר נישואיו התגורר בעיר טולטשין, מקום מגורי חותנו. רבי בער עצמו דר בעיר זו, כיוון ששם היה אחד המעונות של חותנו רבי ברוך ממוז'יבוז'.

אהוב מאד על צדיקי עירו היה רבי נחמן. כשערך פעם ברית-מילה לבנו, והודיע על כך לאחד מגדולי העיר שנמנה על חשובי תלמידיו של רבי ברוך ממוז'יבוז', השיב לו הלה: "לשמחה שלך – לא אלך... לתמיחת רבי נחמן, הסביר לו: "מונתי היתה שלא אלך, אלא אוהל על ידי ועל רגליי, כדי לזכות להשתתף בשמחת הברית של בנך"...

מאידיך, בתקופת המחלוקת הנוראה שהיתה על חסידי ברסלב, סבל רבי נחמן – שהיה אברך צעיר – רבות מן המתנגדים שבעירו שנהגו לבזותו ולהציק לו בכל עת מצוא על היותו חסיד ברסלב ועוד נכדו של רבינו. באותה תקופה קשה עמד חותנו הצדיק רבי בער לצדו, וחיקו לבל ייפול ברוחו כשהוא מזכיר לו את אמרת הצדיקים על הכתוב "ומשמע דומה ומשא" – "הערך און שווייגן און ליידין", כלומר: "לשמע, לידום ולסבול באהבה".

רבי נחמן ירש את כסאו המפורסם של רבינו. הכסא עבר

העיקר הוא הרצון הטוב.
המצוות הן הדרך לממש אותן.

(עפ"י ליקוטי הלכות, ערב ג ועוד)

הגניבה הגדולה ביום הקדוש

והציצה בדממה מבעד לחלונות בית הכנסת. שקט שרר שם, שום רחש לא נשמע. הם הביטו אחד על פני חברו בעיניים בורקות: 'נראה שהענין קל עוד יותר משחשבנו...'

כמה מהם חדרו לבית המדרש, ניגשו בזריזות אל ארון הקודש. הוא היה פתוח, והכתרים כאילו קרצו אליהם מתוכו. בתוך שעה קלה כבר היו הרחק משם, נועצים מבטים מלאי התפעלות באוצר האגדי שנפל לידיהם.

ביום המחרת, בתפילת שחרית, כאשר הוצאו ספרי התורה מארון הקודש, הוכו הכל בתדהמה: הכתרים היקרים נעלמו! - - -

כעס עצור ומחשמל עבר בציבור: מי הוא זה שמלאו לבו לשלוח יד ברכוש בית הכנסת; ועוד ביום הכיפורים?!

עמדו רבני ודייני העיר והכריזו חרם חמור על מבצעי הגניבה וכל מי שהיה שותף לה במישרין או בעקיפין.

יהודי סיים את הסיפור בקול שבור, כשהוא נושא עיניים מלאות כאב אל רבי נתן: "לבושתי ולחרפתי נכחתי באותה אסיפה נפשעת שבה תוכננה הגניבה. אמנם לא אני בעצמי שלחתי יד בכתרי בית הכנסת, אך הייתי כסוד העניין לכל פרטיו.

"שנים רבות חלפו מאז - והי אני חיים. מזמן פרשתי מחבורת הפשע, לאחר שהבנתי כי תעיתי בדרכי. אך רגשות אשם כבדים רובצים על לבי ואיני רואה עצמי כמי שיכול לשוב בתשובה, עקב החרם הרובץ על נשמתו החוטאת.

"אפס כי בנפלאות דרכי ההשגחה התגלגלתי לכאן וזכיתי לשמוע את דבריכם הנפלאים והמחזקים. הריני מרגיש כאילו נולדתי מחדש! הפחתי בי רוח חיים ותקוה! אסיר תודה הנני לכם כל ימי חיי!"

רבי נתן הוסיף ושוחח עמו, כשהוא מדריכו כיצד לתקן את נפשו, וברבות הימים הפך היהודי הוילנאי ליהודי כשר בכל לבו ונפשו, המאמין ברחמי ה' שאינם כלים, אפילו על בעלי עבירות חמורות החפצים לשוב בתשובה.

פתח האיש את פיו וגולל את סיפורו:

בדירת מסתור ישבה כנופיית הגנבים של העיר וילנה. הפעם התאספו לרגל מטרה יוצאת דופן שהציבה בפניהם אתגר מפתה ביותר.

"הקשיבו היטב", פתח ראש הכנופיה, "איך זה סוד כי בית הכנסת הגדול בעיר הוא מן המפוארים בסביבה; נכרשותו וקישוטיו מסתכמים בהון עתק. אולם כל אלו אינם מגיעים לכדי אחד ממאה מערכו של האוצר האמיתי של בית הכנסת!..."

כאן נטל ראש הכנופיה הפוגה קלה, הביט בעיניהם הסקרניות של חבר מרעיו, ולאט בשקט: "הכתרים... כתרי הזהב המעטרים את ספרי התורה... משוכצים ביהלומים ואבני חן נדירות... מדובר בכמרה זהב של ממש. אנו יכולים להפוך בן לילה לעשירים כקורח!"

שריקות התרגשות בקעו מפיות הנוכחים, אלא שאחד מהם פצה פיו וביטל את הדברים: "הרעיון כלל אינו בר ביצוע. יודע כל ילד בוילנה כי לעולם אין בית המדרש ריק מאדם; בכל שעות היממה יושבים בו יהודים ועוסקים בתורה. מתי בדיוק נוכל לבצע את מלאכתנו?!"

"חשבתי על זה", המשיך ראש הכנופיה לטוות את תוכניתו, "מצאתי לכך פיתרון, בעוד כמה ימים יחול יום הכיפורים. בליל היום הקדוש נשארים מתפללים בודדים בבית המדרש, וגם הם נשכבים לישון על הספסלים לקראת הצות. זה הזמן המתאים ביותר..."

אתא ליל יום הכיפורים, הכנופיה פסעה בלאט בחצות

העשיות הפיצו אור קלוש בבית המדרש. חבורת חסידים חבושי ה'דאשיקלאך' (= כובעי מצחיה) ישבה והאזינה באוזניים כרויות לדברי איש בעל פנים בווערות החבוש אף הוא ב'דאשיקל'.

הם לא היו נראים כמו רבי וחסידיו, אולם פניו וקולו של המדבר העידו כאלף עדים כי יהודי משכמו ומעלה הוא, שאין לו בעולמו אלא תורה ועבודה. לבו יוקד ברשפי שלהבת לבוראו.

היה זה לא אחר ממורנו רבי נתן שישב במחיצת תלמידיו והשקה להם מתורתו הקדושה של רבינו. שיחתו נסובה על המאמר "אזמרה לאלוקי בעודי" מליקוטי מוהר"ן ח"א רפב, בו מגלה רבינו דבר נפלא - כי על ידי שמוצאים נקודת זכות ברשע ומאמינים בקדושתה הנצחית, ניתן להשיבו בתשובה שלימה.

עוד מבאר שם רבינו, כי גם אם לאדם עצמו נדמה שהוא רשע גמור - אם יחפש בעצמו איזו מצוה או דבר טוב שעשה, ויתחזק בו, יזכה אף הוא לשוב אל ה'.

רבי נתן, ש'תורה' זו היתה נר לרגליו, האריך בדבריו כשבתוך שיחתו הוא מתלהב וקורא ביקוד אש: "יש עימי שיחה כזו של לימוד זכות, שיכולה להביא את שומעה לידי ביטול הבחירה" - - -

כשסיים רבי נתן את שיחתו, קם ממושביו יהודי בלתי מוכר, ניגש אליו בפנים מביעות התרגשות, וביקש לדבר עמו בפרטיות.

השבוע לפני...

השבוע לפני 189 שנה

■ מוהרנ"ת מגיע לארץ ישראל

במשך חמשה חודשים תמימים מיטלטל מוהרנ"ת בדרכים, בים וכיבשה, חולף על פני טורקיה ומצרים, ומשם דרך הים התיכון לעבר בירות הלבנטיות, עד שביום כ"ד בסיון שנת תקפ"ב, סמוך לחצות היום הגיע לשער עיר הקודש צפת, שצהלה ושמחה, פרושים וחסידים כאחד, לאחר שזמה כשנתיים לא הגיע שום אורח מחוץ לארץ.

בבואו נפגש עם רבי ישראל משקלוב תלמיד הגר"א, ומסר לו אגרות שנשלחו באמצעותו, ובכך גרם שמחה עצומה לבני משפחותיהם של משלחת הפרושים שזה כשנתיים לא ידעו מה עלה בגורל יקיריהם שיצאו לחו"ל כשלוחי הרבנו.

השמחה הגיעה עד לירושלים, שכן חלק מהמשלחת היו ממיסדי היישוב האשכנזי בירושלים, בעיהם רבי נטע ב"ר מנדל משקלוב מנהיג קהילת הפרושים הירושלמית בימים ההם, רבי נתן נטע ב"ר סעדיה משקלוב (שלאחרונה נחשב קברו בהר הזיתים) ועוד.

למחרת, ביום שישי, ביקר מוהרנ"ת בבית העלמין העתיק, והשתטח על קברי הארזי"ל והרמ"ק הטמון לצידו, וכן על קבריהם של רבי שלמה אלקבץ בעל הלכה דודי, הבית יוסף, האלשיך הקדוש "ישאר צדיקים נוראים".

במשך השבת השתדל מוהרנ"ת להשמיע דברים מתורת רבינו, ובסעודה שלישית, כאשר התכבד לומר דברי תורה לפני קהל החסידים בעיר, ביאר לפניהם את התורה "אזמרה לאלוקי בעודי" מליקוטי מוהר"ן חלק א' רפב. ביזמונו הוא מצייץ את שמחתו העצומה על שזכה לדבר מרבינו הקדוש בארץ הקודש - - -

ביום ראשון המשיך מוהרנ"ת בביקורו בבית העלמין, כשהוא מתעכב כשיפולי ההר אצל מערת הושע בן בארי אשר בה גם טמון התנא רבי יהושע בן חנניה, ואצל עוד צדיקים, ביניהם הוא מצייץ את קברה של "הצדקת מרת מרים בת רבינו זל" הטמונה במערת חונתה הרב מוואלטישק. לאחר תפילה בקבר רבי פנחס בן יאיר, עלה למקוה הארזי"ל וטבל שם.

הימים הבאים אף הם היו מוקדשים להשתטחות על קברי הצדיקים בגליל העליון. ביום שני התפלל מוהרנ"ת בקבר התנא רבי חוצפית המתורגמן ובסמוך לו בקבר יהודע הכהן.

למחרת, ביום שלישי, ערב ראש חודש תמוז, זכה מוהרנ"ת לאחר מניעות רבות, לנסוע לאתרא קדישא מירון. "ובאו למירון סמוך לחצות היום, ונכנסו להמדרש הנורא של רבי שמעון בן יוחאי ובנו רבי אלעזר, ואמרונו שם תהלים ותחינות ובקשות על קבריהם הנוראים".

מוהרנ"ת מצייץ בצער, כי בציון הרשב"י היה עיף מאד "ולא זכיתי לשפוך לבי שם כרצוני", אך בהמשך היום, כאשר צעד לקבר רבי יחזקאל הסנדלר - "עורני השם יתברך שנתעוררתי יותר קצת"; ובקברו של הלל הוקן הסמוך, לאחר ששתה מהמים הנובעים שם בתוך כמה קברי תלמידיו - "על ידי זה נתחוקתי קצת ונכנסתי עד מקום הלל הוקן אשר מקומו נסגר, ושם שפכתי שיחתי קצת בהתעוררותי, ואחר כך בא עלינו שמחה שם והתפללנו שם מנחה בשמחה".

(ימי מוהרנ"ת ח"ב, קלד-קמדר)

לחידודא

חידה מס' 103

האם גם לאחר ביאת המשיח ימותו?

הפתרון לחידה מספר 102

איך כינה רבינו את רש"י?
- "אחיה של התורה הקדושה"
(שיחות הר"ן רכג)

זכה בהגרלה לחידה מס' 101

נחמן פלטיניק, ירושלים.

בסך 50 ש"ח זכות קנייה בחנות ספרים 'ברסלב' רחוב מאה שערים 110 ירושלים

שאלה:

מה ניתן לעשות לטובת נשמות נפטר, לאור תורת ברסלב?

תשובת הרב יהודה צבי שפירא:

לפני שנתמקד בדברים ובמצוות מעשיות, עלינו להקדים את הרעיון המרכזי בדברי רבינו, שכל מה שעושים בשביל נשמת מת, הוא רק שיתרבה כבוד שמים על ידי דווקא בעולם הזה, כפי שבחיים היה חשוב שיתרבה כבוד שמים על ידי – ואפילו כשמגיע זמנו להסתלק, והנשמה עולה ומתדבקת במקום שעולה בעולמות העליונים, אין זה תכלית ושלימות שתהיה הנשמה רק דבוקה למעלה; רק עיקר שלימות של הנשמה היא, שבעת שהיא למעלה, תהיה למטה גם כן... כמו שכתוב 'ואבית תהלה מוגשי עפר ומקרוצי חומר' (ליקו"מ ח"ב ב, ז).

רבי נתן ב'ליקוטי הלכות' (ו"ד קרה"ג, ג) מסביר ברוח דברים אלו את עניין האבלות וההספד:

נשמת האדם נאצלה מהעולמות העליונים; לעומתה הגוף – קרוץ מהחומר. וכשהאדם חי, הוא מחבר על ידי עבודתו את השם – ורוחניות עם גשמיות. אך כאשר נפשו מסתלקת, ונשמתו עולה למעלה וגופו נשאר למטה בארץ – על ידי האבל וההספד מורידים את נפש הנפטר למטה, וחזרת נקשרת הארת הנשמה בגוף הנפטר, וכך נעשית שוב עבודת השם שלו ברוחניות ובגשמיות.

אחד הדברים המרכזיים שאנו עושים לזכותו של הנפטר הוא אמירת קדיש. בהלכות השכמת הבוקר (ה) מבאר מוהר"ת שאמירת הקדיש מעלה את הנפטר ממיטה לחיים ורוחניים, מעין תחיית המתים שיהיה לעתיד לבוא:

"כי קדיש הוא שבח נפלא ונורא מאד כמוכא, כמו שכתוב בוהר הקדוש (תרומו קט), כי הקדיש נמשך מבחינת השיר שיתער לעתיד... ועל כן אומרים הבנים השבח הנורא הזה בשביל נפש אביהם ואמנם להעלותם ולהקנם, כי עיקר תיקונם הוא בבחינת תחית המתים... שזה נתעורר על ידי שבח הנורא של הקדיש".

בליקוטי מוהר"ן ח"ב קה קה כתב רבינו כי לחדש בתורה "הוא טובה לנשמת אבותיו שכבר נסתלקו". כמוכן שגם עצם לימוד התורה הוא תיקון לנפש הנפטר. וזו לשון מוהר"ת: (שבועות ב, כו): "פי זה עיקר תיקון נפש הנפטר – כשזוכה שבניו מגדלים ומקדישין שמו יתברך, ששבשיל זה עיקר המצוה להניח בנים אחריו. ועל כן חייב אדם ללמוד בניו תורה, כי עיקר הגדלת שם כבודו יתברך שנתרבין פשות ישראל, הוא רק ע"י התורה שהיא שמו דקב"ה, וכל מה שבניו עוסקים ביותר בתורה ומקיימין יותר את התורה, כן יגדל שמו יותר".

רבי משה ברסלב אמר בשם מוהר"ת, "שטוב ללמוד תורה אחת מהספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן לעילוי נשמת הנפטר, כמו שנהגים ללמוד משניות" (שיש"ק ב, תשכ).

בצוואה הארוכה והחודרת נימי לב של הרב מטשערין (מודפס בספר כוכבי אור) הוא מבקש מבניו בין השאר, "שכל השנה כולה ילמדו משניות וזוהר הקדוש ותיקונים, גם יאמרו תהלים בכל יום, ויכונו גם לתיקון נפש של הנשמה שלי... ואם יזכו ללמוד ולגמור גם שאר ספרים קדושים עוד בשנה האת – מה טוב. ועל כל פנים – ספרי רבינו כולם... על בני ויוצאי בודאי מוטל לעסוק בשנה הראשונה בהתמדה גדולה ביותר גם בלימוד הקבוע שלהם, היינו בש"ס ופוסקים. ולא ישכחו בי בכל מה דאפשר בשנה הראשונה על כל פנים, ועל כן פעם יזכרו בי בגודל הרהמנות שיש עלי ויבקשו עלי רחמים לפני השי"ת שיעמוד בעזרתי, ובצל כנפיו יסתיירי מכל רע, ויזכני לכל טוב, ויעלה נפש רוח ונשמה שלי למעלה בקדושה העליונה".

כן ידוע שכאשר נפטרה אמו של מוהר"ת ושאל את רבינו מה לעשות לטובת נשמתה, ענה לו, שיברך ברכת אשר יצ"י בכוונה.

(לע"נ א"מ מרת רחמא מירל בילא בת ר' אברהם זאב ע"ה הכ"מ)

מאורות

צוהר לפרשה השבוע

"וישלח משה לקרא לדרתו וְלְאַבְרָם" (במדבר טז, יב)

"שהיה משה מחזר אחריהם להשלימם בדברי שלום" (רש"י)

כשיש לאדם אויבים, כדאי לו לדון אותם לכף זכות ולא להשיב להם כנגמולם, אלא אדרבה, להשתדל להטיב להם בכל מה שהוא יכול, כמו שאנחנו מבקשים בסוף תפילות שמונה עשרה: "ונפשי כעפר לכל תהיה".

כלומר, עלינו להתייחס לשונאנו כמו שהאדמה מתייחסת לכל הדורכים עליה, כאשר למרות זאת היא משפיעה להם כל טוב; מגדלת עצים וצמחים, ומעניקה להם מוחצבים מכל הסוגים.

שכן מי שמשיב לשונאו כנגמולו, הוא מסייע לו בכך שיצליח לבצע את זממו. כמו גנב שחופר מנהרה כדי לפרוץ לתוך בית חבורו, שכאשר בעל הבית יחפור גם הוא מצדו, בכך הוא רק יסייע לגנב להגיע ליעדו. על בעל הבית, פשוט לשפוך עוד ועוד עפר לצד החופר, ובכך יקשה על הגנב וגם יסתום את המנהרה.

כך בנמשל, אם ירצה אדם להתנקם בשונאיו ולהתעמת עמם, פיזית או מילולית, הדבר יוריד ממנו את ההגנה שמוגיעה לו מן השמים, דבר שיסייע לשונאו לבצע בו את זממו. אבל אם ידון את השונא לכף זכות ויטיב עמו, כי אז יזכה לעליה רוחנית שתוסיף לו הגנה, כך שינצל מאויבו.

דבר זה ניתן ללמוד גם ממושה רבינו, שהשתדל להתפייס ולהשלים אפילו עם השונאים הגרועים ביותר כדתו ואבירם, שכן הוא ידע כי אם יתעמת איתם, הוא עלול לפגוע באיכות ההגנה הניתנת לו מן השמים כדי לגבור על אויבו.

(עפ"י ליקוטי מוהר"ן ח"א, רעו)

חוויה עם נשמה
דרך צדיקים
סוכנות נסיעות לחו"ל

חוויה עם נשמה
החלה ההרשמה
למגוון קבוצות הקיץ
סיסות לכל יעד בעולם

ירושלים: ח' בית ישראל 38 בני ברק: ח' רבי עקיבא 62
02-5410100 (ארצי)

היכן רכשת כרטיס?
זה באחת לא משנה!
אצלנו
ניתן להשיג את כל שירותי הקרקע:
לינה, ארוחות, והסעות,
ברמה הגבוהה ביותר!

א.א.א. אָל
ESL
02-999-72-72
רח' חפץ חיים 33 (ליד זכרון משה) ירושלים

בעת צרה, בשעת מצוקה. גם בעת שמחה ובכל זמן
מוקד הישועות 1-800-255-522
להעברת בקשות לתפילה ולהדלקת נר בקברו של רבי נחמן מברסלב באומן
לישועה וצילחה, לרווח ופרנסה, לרפואה, למקשה לילד, לנחת ושמחת חיים

המפיעים												
<p>מודיעין עילית - בית משל - ירושלים</p> <p>דרך צדיקים - הר"ר יצחק משה גבאי ה"ר</p> <p>תרמו והפיצו 1000 גליונות</p> <p>אירו פנים - הר"ר אברהם יעקב שפירא ה"ר</p> <p>תרמו והפיצו 1000 גליונות</p> <p>הר"ר דוד ברגשטיין ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>הר"ר נתמן ארזל ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הבר מצוה לבנו של ידיד הר"ר שלמה בניטה ה"ר מנכ"ל ESL (א, אא, אל)</p>	<p>ירושלים</p> <p>הר"ר ישראל נתמן ליפל ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 1000 גליונות</p> <p>לע"נ אימו מרת רייזל (קביליטשער)</p> <p>נלבע כ"ח סיון תנצב"ה.</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמוד להם לראות רב נתן דקדושה</p>	<p>צפת - ירושלים</p> <p>הר"ר ישראל טוקאר ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת נישואי הבן יעקב נתן ה"ר</p> <p>מחמתו</p> <p>הר"ר חיים ברוך גלבר ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת נישואי הבת שתי' תנצב"ה.</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמוד להם לראות רב נתן דקדושה</p>	<p>ירושלים</p> <p>הר"ר נתמן קלצקי ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת אירוסיו הבן אלמלך ה"ר</p> <p>מחמתו</p> <p>הר"ר שמעון צבי שפירא ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת אירוסיו הבת שתי'</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמוד להם לראות רב נתן דקדושה</p>	<p>ביתר עילית</p> <p>נתנם והפיץ 500 גליונות</p> <p>להצלת האשה גילה ברכה בת שרה ורב' שחיו והאדאג להשי"ת על כל החסדים ששה ועשה עמם, אכ"ר זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמוד להם להתברך בכל מיילי דמיטב</p>	<p>בית שמש</p> <p>הר"ר משה דוד נתן ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת נישואי הבת ולכבוד שמחת הולדת הנכד אצל בנו הר"ר נחום אביגדור נתן ה"ר</p>	<p>ירושלים</p> <p>הרב ברוך מרדכי פראנק ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הבר מצוה לבנו יוסף נ"י</p> <p>נתמן בובא אל לדידו נתמני לשמות הבר מצוה שנתמני עם בעיי לפישה וקבאליט שמת שלום ויחלים</p>	<p>ירושלים</p> <p>הר"ר שלמה בניטה ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הבר מצוה לבנו נתמן נ"י</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמוד להם לראות רב נתן דקדושה</p>	<p>צפת</p> <p>הר"ר שלמה ליפשיץ ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת נישואי הבת שתי' ע"ב נתמן אלעזר נתמן מנדל הל"ץ פ"נ שית' (מאסי)</p> <p>החמתו תתמני עם לפרשת הקת באליט עש"ק ירושלים</p>	<p>צפת</p> <p>הרב יעקב משה שניק ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת נישואי הבן דוד נתמן שתי'</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמוד להם לראות רב נתן דקדושה</p>	<p>ירושלים</p> <p>הר"ר אורי פינקוביץ ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הבר מצוה לבנו שלמה נ"י</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמוד להם לראות רב נתן דקדושה</p>	<p>ירושלים</p> <p>הר"ר נחום אביגדור נתן ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שתי'</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמוד להם לראות רב נתן דקדושה</p>	<p>ירושלים</p> <p>הר"ר אריה שורץ ה"ר</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבת שתי'</p> <p>זכות ההפצה ויחסי הרבים יעמוד להם לראות רב נתן דקדושה</p>

אירו-פנים
Europnims
שיתוף פעם באירופה
אירו-פנים 02-800-80-80

שבת ר"ח תמוז אצל רבינו
חמישי - ראשון עם אירוסוויט \$ 348 בלבד לכרטיס